

Nieuwsbrief STAB OGR Updates - Nummer 15, 2014

Nummer 15, 2014

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2014:1539](#) 06-05-2014

De Ronde Venen/aansprakelijkheid

Rechtbank

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2014:3163](#) 06-06-2014

Asten/omgevingsvergunning

Raad van State

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2523](#) 09-07-2014

Winsum/bestemmingsplan 'Feerwerd'

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2372](#) 02-07-2014

Dordrecht/bestemmingsplan 'Dubbeldam'

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2399](#) 02-07-2014

Roosendaal/bestemmingsplan 'Landgoed Ottermeer'

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2414](#) 02-07-2014

Rotterdam/bestemmingsplan 'MFC'

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2408](#) 02-07-2014

Cromstrijen/bestemmingsplan 'Torensteepolder'

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2392](#) 02-07-2014

ministerie OCW/aanwijzing beschermd monument

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2396](#) 02-07-2014

minister Infrastructuur en Milieu/nadeelcompensatie

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2291](#) 25-06-2014

Geldrop-Mierlo/bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Kuhn'

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2294](#) 25-06-2014

Weert/bestemmingsplan 'Bedrijventerreinen 2013'

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2307](#) 25-06-2014

Horst aan de Maas/bestemmingsplan 'huisvesting arbeidsmigranten'

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2331](#) 25-06-2014

Groningen/omgevingsvergunning verleend voor het oprichten van een bouw- en tuinmarkt

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2306](#) 25-06-2014

Haarlem/bouwvergunning

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2286](#) 25-06-2014

Veldhoven/omgevingsvergunning project strijd bestemmingsplan

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2089](#) 11-06-2014

staatssecretaris I en M/vergunningplicht

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2120](#) 11-06-2014

GS Overijssel/omgevingsvergunning

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:1995](#) 04-06-2014

Aalsmeer/planschade

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2014:2009](#) 04-06-2014

Bodegraven-Reeuwijk/planschade

Annotatie

Tonny Nijmeijer

Annotatie

ANNOTATIE

Tonny Nijmeijer

1. In deze zaak staat de raming van inbrengwaarden in het kader van de vaststelling van een exploitatieplan centraal (als bedoeld in art. 6.13, lid 1, onder c, sub 1 van de Wro). Dat zo'n raming plaats moet vinden op basis van een taxatie door een onafhankelijke deskundige, is bekend (zie o.a. ABRvS 9 februari 2011, nr. 200907364/1/R2). Maar van welke perceeloppervlakte moet die deskundige uitgaan? Het behoeft geen betoog dat de oppervlakte van een perceel, naast de grondprijs per vierkante meter, een allesbepalende factor is voor de vastgestelde inbrengwaarde. Hoe meer vierkante meters, hoe hoger de inbrengwaarde (bij een gelijkblijvende prijs per vierkante meter). Dat is precies de reden dat het bestuursorgaan in dezen de oppervlakte van het perceel van appellant niet heeft gebaseerd op de authentieke gegevens uit de basisregistratie van het kadaster, maar de oppervlakte zelf heeft berekend. Door uit te gaan van de eigen berekening, wordt de exploitatie sluitend (zie r.o. 2.1). De onderhavige uitspraak maakt duidelijk dat die werkwijze niet rechtmatig is. Uit artikel 7k lid 1 van de Kadasterwet in samenhang gezien met artikel 7f lid 2 en artikel 48 lid 2, aanhef en onder d, van die wet, volgt dat een bestuursorgaan bij de vervulling van de publiekrechtelijke taak in beginsel moet uitgaan van de kadastrale grootte van een perceel zoals die in de basisregistratie kadaster staat vermeld. Het uitgangspunt uit artikel 7k lid 1 van de Kadasterwet lijkt slechts uitzondering indien sprake is van een van de gevallen genoemd in artikel 7k tweede, derde of vierde lid van die wet.

2. De raming van inbrengwaarden is een publiekrechtelijke taak waarop het bepaalde in de Kadasterwet van toepassing is. Terecht oordeelt de Afdeling dat het feit dat de Wro in de bepalingen over grondexploitatie (en ook overigens) niet verwijst naar de Kadasterwet, aan de toepasselijkheid van laatstgenoemde wet geenszins afdoet. Door aan te sluiten bij de 'publiekrechtelijke taak', is een expliciete verwijzing in een bijzondere wet naar de Kadasterwet overbodig. Uitzonderingen op de verplichting om gebruik te maken van de authentieke gegevens uit de basisregistratie kadaster, zijn mogelijk. In de eerste plaats bestaat die mogelijkheid als het bestuursorgaan de publiekrechtelijke taak op basis van die gegevens niet naar behoren kan vervullen. Voor de praktijk van belang is dat de Afdeling in r.o. 7 oordeelt dat de omstandigheid dat de kadastrale groottes, zoals die staan geregistreerd in de

basisregistratie kadaster, niet leiden tot een sluitende exploitatieberekening, géén omstandigheid is die ertoe leidt dat een bestuursorgaan zijn publiekrechtelijke taak niet naar behoren kan vervullen. Dat oordeel is absoluut geformuleerd, zodat daarop kennelijk geen uitzonderingen denkbaar zijn (de stelling van de gemeenteraad dat op basis van de kadastrale gegevens geen binnenplanse verevening kan plaatsvinden (zie r.o. 4.1), laat de Afdeling dan ook verder onbesproken). Als een bestuursorgaan voor het bepalen van de perceelgrootte geen gebruik wil maken van de authentieke gegevens uit de basisregistratie kadaster, dan zal die keuze dus gemotiveerd moeten worden in de context van het bepaalde in artikel 7k, tweede, derde en vierde lid, van de Kadasterwet.

3. Het gebrek met betrekking tot de inbrengwaarden leidt in deze zaak tot vernietiging van het gehele exploitatieplan. Uit eerdere uitspraken volgt reeds dat de vraag of gedeeltelijke of gehele vernietiging van het exploitatieplan is aangewezen, moet worden beoordeeld op basis van de samenhang tussen de desbetreffende onderdelen van het exploitatieplan die door het geconstateerde gebrek worden geraakt (o.a. ABRvS 24 juli 2013, nr. 201201494/1/R4, met name r.o. 27). Evenzo is uit eerdere jurisprudentie bekend dat de aanhoudingsplicht van artikel 3.5 van de Wabo onverkort van toepassing is als een exploitatieplan in zijn geheel wordt vernietigd (o.a. ABRvS 10 augustus 2011, nr. 200906804/1/R1, met name r.o. 2.23.2).

4. Ter afsluiting een opmerking over het wetsvoorstel Omgevingswet dat op 16 juni 2014 (*Kamerstukken II* 2013/14, 33962, 1 en 2) bij de Tweede Kamer is ingediend. Dat wetsvoorstel bevat vele interessante elementen die de komende jaren ongetwijfeld in de literatuur van uitgebreid commentaar worden voorzien. In relatie tot het exploitatieplan merk ik op deze plaats alvast op dat die planfiguur in het wetsvoorstel is geschrapt. Regels omtrent de grondexploitatie moeten volgens het wetsvoorstel worden opgenomen in het te introduceren omgevingsplan (art. 2.4 van het wetsvoorstel) of worden gekoppeld aan een omgevingsvergunning (*Kamerstukken II* 2013/14, 33962, 3, p. 199-200). Dat is een opvallend voorstel. Een voorstel ook dat een aantal vragen oproept. Bijvoorbeeld de vraag hoe met de thans ingevolge artikel 6.15 Wro verplichte periodieke herziening van een exploitatieplan moet worden omgegaan als de exploitatieregels straks zijn opgenomen in een omgevingsplan. Ten aanzien van dat plan geldt volgens het wetsvoorstel namelijk geen verplichting tot periodieke herziening of actualisatie. Aangezien de grondexploitatieopzet is gebaseerd op ramingen, ligt een periodieke herziening van de exploitatieregels echter wel in de rede. Wordt vervolgd!

RECHTSPRAAK

minister Infrastructuur en Milieu/nadeelcompensatie

Voor de beoordeling van een verzoek om nadeelcompensatie op grond van de regeling dient een vergelijking te worden gemaakt tussen de feitelijke situaties met en zonder de uitvoering van het projectplan.

Casus

Appellant is sinds 1998 eigenaar van een woning. Hij heeft verzocht om vergoeding van schade, groot € 18.000, zijnde de kosten om de zolder te verbouwen tot werkkamer en te isoleren. Daaraan heeft hij ten grondslag gelegd dat hij door de verhoging van een dijk met 0,9 meter op 200 meter afstand van zijn woning geen uitzicht meer heeft op de Westerschelde vanuit zijn werkkamer op de eerste etage van zijn woning. Door de verplaatsing van de werkkamer heeft hij weer uitzicht over de Westerschelde en heeft hij de schade in de vorm van waardevermindering beperkt.

De dijkverhoging is mogelijk gemaakt door het projectplan 'Verbetering waterkering voorhavens Terneuzen' van 13 juli 2010 van Rijkswaterstaat Zeeland. Dit plan is gebaseerd op de Waterwet.

De minister heeft geen nadere regels als bedoeld in artikel 7.14, vijfde lid, van de Waterwet vastgesteld en het verzoek beoordeeld aan de hand van de beleidsregels neergelegd in de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999 (hierna: de regeling). De grondslag van beide schadevergoedingsregelingen is het beginsel van de gelijkheid voor de openbare lasten.

Bij besluit van 31 augustus 2012 heeft de minister het verzoek afgewezen, omdat appellant niet in een nadeliger positie is komen te verkeren, nu het ter plaatse geldende bestemmingsplan 'Buitengebied' de dijkverhoging reeds mogelijk maakte en daarin geen grenzen zijn opgenomen ten aanzien van de hoogte van de zeewering. Appellant diende er derhalve rekening mee te houden dat op enig moment de dijk zou worden verhoogd. Gelet op de stijging van de zeespiegel, moet een dijkverhoging als een normale maatschappelijke ontwikkeling in het algemeen belang worden beschouwd en reeds daarom diende appellant

rekening te houden met een dijkverhoging.

Rechtsvraag

Is de overweging van de minister juist gelet op de wettelijke grondslag van het verzoek?

Uitspraak

Appellant betoogt terecht dat aan de afwijzing niet ten grondslag kan worden gelegd dat hij niet in een nadeliger positie is komen te verkeren, omdat het vigerende bestemmingsplan de dijkverhoging reeds mogelijk maakte. Voor de beoordeling van een verzoek om nadeelcompensatie op grond van de regeling dient een vergelijking te worden gemaakt tussen de feitelijke situaties met en zonder de uitvoering van het projectplan. In het bestemmingsplan zijn in het geheel geen grenzen aan de dijkverhoging gesteld, zodat de door de schadecommissie voorgestane planologische vergelijking tussen de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan en het projectplan niet goed mogelijk is en bovendien altijd tot de conclusie zou leiden dat een nadeliger situatie zich niet voordoet.

De minister heeft evenmin gemotiveerd dat de dijkverhoging voorzienbaar kan worden geacht, omdat deze ten tijde van de aankoop van de woning in concrete beleidsdocumenten was neergelegd of anderszins kenbaar was.

Appellant betoogt voorts terecht dat de minister zich weliswaar op het standpunt heeft gesteld dat de verhoging van een dijk als een normale maatschappelijke ontwikkeling is aan te merken, maar ten onrechte geen aandacht heeft besteed aan de vraag of de door hem geleden schade onder het normaal maatschappelijk risico valt. Zoals de Afdeling in haar uitspraak van 9 april 2014 heeft overwogen in zaak nr. 201211639/1/A2 dient de vraag of de gevolgen van een overheidshandeling al dan niet buiten het normale maatschappelijke risico vallen, te worden beantwoord met inachtneming van alle van belang zijnde omstandigheden van het geval, waaronder de omvang van de schade. De omstandigheid dat schade het gevolg is van een normale maatschappelijke ontwikkeling betekent niet dat de schade reeds daarom binnen het normaal maatschappelijk risico valt. Voor zover de minister zich eerst ter zitting bij de rechtbank en in afwijking van zijn eerder ingenomen standpunt op het standpunt stelt dat de dijkverhoging niet of nauwelijks invloed heeft gehad op het uitzicht vanuit de woning en derhalve niet tot schade kan hebben geleid, is dit standpunt ontoereikend gemotiveerd. Op grond van de, ook ter zitting in hoger beroep, overgelegde foto's kan niet zonder meer worden vastgesteld dat appellant geen uitzichtschade heeft geleden. Ook de eerst bij de rechtbank overgelegde WOZ-waarden van de woning zijn daartoe onvoldoende.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 02-07-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2396

Zaaknummer: 201307733/1/A2

Wetsartikelen: 7.14 Waterwet en Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999

RECHTSPRAAK

Aalsmeer/planschade

Dat in de gebiedsvisie is vermeld dat een verdere verdichting in de linten wordt tegengegaan, biedt op zichzelf geen grond voor het oordeel dat belanghebbende de oprichting van de woning van appellant op het naastgelegen perceel redelijkerwijs niet heeft kunnen verwachten.

Casus

Belanghebbende is op 10 september 2001 eigenaar geworden van twee percelen in Kudelstaart. Op een van deze percelen, met nummer 5049, heeft belanghebbende een woning gebouwd.

Bij besluit van 6 februari 2007 heeft het college aan appellant krachtens artikel 19, tweede lid, van de WRO vrijstelling verleend van het bestemmingsplan 'Kudelstaart 1949' voor het oprichten van een woning op het naastliggende perceel in Kudelstaart, waarbij de gemeente Aalsmeer een overeenkomst heeft gesloten, inhoudende dat de gemeente eventuele planschadevergoedingen zal afwentelen op appellant.

Belanghebbende heeft bij het college op 18 juni 2008 een verzoek om vergoeding van planschade ingediend en gesteld dat hij schade heeft geleden door de komst van de woning van appellant.

Het college heeft het verzoek van belanghebbende afgewezen en daaraan de adviezen van de SAOZ ten grondslag gelegd. De SAOZ heeft daarin opgemerkt dat in dit geval weliswaar planologisch nadeel kan zijn ontstaan, maar volgens de SAOZ komt de daardoor ontstane schade echter niet voor vergoeding in aanmerking, omdat, gelet op de Aalsmeerse Structuurvisie (lees: Gebiedsvisie), op het moment van aankoop van de twee percelen voor belanghebbende kenbaar was dat aan de Herenweg lintbebouwing zou worden toegestaan.

Bij uitspraak van 30 december 2010 heeft de rechtbank het door belanghebbende ingestelde beroep gegrond verklaard.

Appellant betoogt dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat de door de raad van de gemeente Aalsmeer op 15 maart 2001 vastgestelde Aalsmeerse Gebiedsvisie (hierna: de gebiedsvisie) geen concreet beleidsvoornemen bevat op grond waarvan belanghebbende de bouw van het woonhuis van appellant op het naastgelegen perceel had kunnen voorzien. Volgens appellant blijkt uit de gebiedsvisie dat de raad de bouw van woningen langs de linten als karakteristiek voor de gemeente Aalsmeer ziet en behoud en versterking van de bestaande lintenstructuur nastreeft. Dat de Herenweg niet in de gebiedsvisie is vermeld, betekent niet dat belanghebbende de bouw van het woonhuis op het naastgelegen perceel niet had kunnen voorzien. In dit verband wijst appellant erop dat er geen limitatieve opsomming is gegeven van de straten waarop het gemeentelijk beleid betrekking heeft en voorts dat bij de gebiedsvisie een kaart is gevoegd waarop de Herenweg als lintbebouwing staat aangegeven.

Rechtsvaag

Kan belanghebbende voorzienbaarheid worden tegengeworpen?

Uitspraak

Dat in de gebiedsvisie is vermeld dat een verdere verdichting in de linten wordt tegengegaan, biedt op zichzelf geen grond voor het oordeel dat belanghebbende de oprichting van de woning van appellant op het naastgelegen perceel redelijkerwijs niet heeft kunnen verwachten. Behalve dat in de gebiedsvisie is toegelicht dat daarmee wordt beoogd te voorkomen dat de ruimtelijke kwaliteit en de afwisseling tussen bebouwde en onbebouwde delen van de linten verloren gaat, is immers niet nader gespecificeerd wat de gemeente onder het tegengaan van een verdere verdichting in de linten verstaat. Mede de ligging en de omvang van het naastgelegen perceel in aanmerking genomen, diende belanghebbende ten tijde van de aankoop van zijn percelen dan ook rekening te houden met de kans dat de planologische situatie op dat perceel in voor hem ongunstige zin zou kunnen veranderen.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 04-06-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:1995

Zaaknummer: 201305504/1/A2

Wetsartikelen: 49 WRO

RECHTSPRAAK

Bodegraven-Reeuwijk/planschade

Beoordeling normale maatschappelijke risico.

Casus

Belanghebbende heeft het college verzocht om een tegemoetkoming in de planschade die hij stelt te hebben geleden als gevolg van het besluit van 21 juni 2007. Aan de aanvraag heeft hij ten grondslag gelegd dat het realiseren van de andere woning op korte afstand van de eigen woning ertoe heeft geleid dat zijn woongenot is afgenomen en dat de waarde van de eigen woning is gedaald.

Het college heeft advies gevraagd aan Van Oosten Groep B.V. (hierna: Van Oosten). In een advies van 19 april 2013 heeft Van Oosten uiteengezet dat de planologische ontwikkeling weliswaar in de lijn der verwachtingen lag, maar dat de gestelde schade, gezien de door Achterhof verrichte taxatie, relatief hoog is. Volgens Van Oosten dient de schade daarom niet geheel voor rekening van belanghebbende te blijven en bestaat aanleiding voor het toekennen van een tegemoetkoming in de schade van € 6.250.

Wederpartij betoogt dat het college, door het advies van 19 april 2013 te volgen, heeft miskend dat de omvang van de schade niet vaststaat en dat de schade volledig onder het normale maatschappelijke risico valt.

Rechtsvraag

Valt de schade volledig onder het normale maatschappelijke risico?

Uitspraak

Dat de planologische ontwikkeling in de lijn der verwachtingen lag, betekent niet dat, naar wederpartij heeft aangevoerd, de gevolgen van de ontwikkeling volledig onder het normale maatschappelijke risico vallen. In dit verband komt tevens betekenis toe aan de vraag of de schade ten gevolge van een normale maatschappelijke ontwikkeling onevenredig is. Dit zijn verschillende aspecten die bij de beoordeling van het normale maatschappelijke risico kunnen worden betrokken en elkaar niet uitsluiten.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 04-06-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2009

Zaaknummer: 201303708/1/A2

Wetsartikelen: 6.1 Wro

RECHTSPRAAK

GS Overijssel/omgevingsvergunning

De IPPC-richtlijn is niet op juiste wijze omgezet in de Nederlandse wetgeving nu de in de Waterwet neergelegde coördinatieverplichting zich beperkt tot de activiteit lozen. Rechtstreekse werking van artikel 7 IPPC-richtlijn.

Casus

Vergunning ingevolge de Waterwet voor het onttrekken en infiltreren van grondwater ten behoeve van een systeem van koude- en warmteopslag (KWO-systeem). In het beroep heeft de Rechtbank Overijssel het besluit vernietigd en de rechtsgevolgen in stand gelaten. Appellante betoogt in hoger beroep dat de rechtbank heeft miskend dat de aanvraag om een watervergunning had moeten worden gecoördineerd met de omgevingsvergunning op grond van de Wabo. Deze verplichting vloeit volgens appellante voort uit artikel 7 van de IPPC-richtlijn.

Rechtsvragen

Is er sprake van een coördinatieverplichting met de omgevingsvergunning? Is richtlijnconforme uitleg mogelijk of is sprake van rechtstreekse werking van artikel 7 IPPC-richtlijn?

Uitspraak

In artikel 6.27 van de Waterwet is een coördinatieverplichting neergelegd die uitsluitend van toepassing is bij aanvragen om een watervergunning voor lozen. Zoals de rechtbank terecht heeft overwogen kan het onttrekken en infiltreren van grondwater niet worden aangemerkt als lozen. De rechtbank heeft echter ten onrechte nagelaten te beoordelen of de beperking van de coördinatieverplichting tot lozen in overeenstemming is met de IPPC-richtlijn.

In dit geval is sprake van een IPPC-installatie waarvoor tevens een omgevingsvergunning krachtens de Wabo is vereist. Uit artikel 7 van de IPPC-richtlijn vloeit voort dat – indien voor de exploitatie van een IPPC-installatie of voor een gedeelte van een dergelijke installatie meer

dan één vergunning is vereist – de vergunningsprocedures en vergunningsvoorwaarden moeten worden gecoördineerd. De richtlijn kent op deze verplichting geen uitzonderingen.

Nu in artikel 6.27 van de Waterwet een dergelijke uitzondering wel is gemaakt door de coördinatieverplichting te beperken tot watervergunningen voor lozen, is de IPPC-richtlijn in zoverre niet op juiste wijze omgezet in het nationale recht.

Vervolgens onderzoekt de Afdeling op welke wijze de volle werking van de IPPC-richtlijn kan worden verzekerd. Daarbij stelt zij vast dat richtlijnconforme uitleg van artikel 6.27 Waterwet niet mogelijk is, omdat dit met zich zou brengen dat deze bepaling zo moet worden uitgelegd dat ook bij watervergunningen voor het onttrekken en infiltreren van grondwater een verplichting tot coördinatie zou bestaan. Deze uitleg zou zich niet verdragen met de duidelijke bewoordingen van artikel 6.27 waarin de coördinatieverplichting uitdrukkelijk is beperkt tot lozen. Nu richtlijnconforme uitleg van het nationale recht niet mogelijk is, dient te worden onderzocht of artikel 7 van de IPPC-richtlijn rechtstreekse werking heeft. Dit is het geval wanneer de bepaling inhoudelijk gezien onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig is. De bepaling voldoet aan deze criteria, aangezien het aan de lidstaten, en daarmee aan de bestuursorganen, in ondubbelzinnige woorden een verplichting oplegt die geen afwijkmogelijkheden bevat.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 11-06-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2120

Zaaknummer: 201309707/1/A4

Wetsartikelen: 6.1 Waterwet, 6.4 Waterwet, 6.27 Waterwet en 7 IPPC-richtlijn

RECHTSPRAAK

staatssecretaris I en M/vergunningplicht

Geen overtreding van Waterwet nu het storten van grote stenen in zee niet is aan te merken als het zich ontdoen van afvalstoffen, verontreinigde of schadelijke stoffen.

Casus

De staatssecretaris van I en M heeft aan Greenpeace een last onder dwangsom opgelegd omdat zij grote stenen met daaraan bevestigd een houten beeld van een zeepaard vanaf haar schip heeft laten afzinken ter plaatse van de Klaverbank in de Noordzee. Greenpeace heeft deze protestactie ondernomen omdat volgens haar de biodiversiteit in de Klaverbank ernstig is aangetast door intensieve visserij. De Staatssecretaris stelt zich op het standpunt dat hiermee sprake is van het overtreden van artikel 6.3 van de Waterwet. In beroep heeft de Rechtbank Amsterdam het besluit van de staatssecretaris vernietigd en de rechtgevolgen van het vernietigde besluit in stand gelaten. In het hoger beroep tegen deze uitspraak voert Greenpeace aan dat de rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat sprake is van een overtreding van artikel 6.3 van de Waterwet en van het zich ontdoen van stoffen.

Rechtsvraag

Is sprake van een overtreding van de Waterwet?

Uitspraak

De rechtbank heeft geconcludeerd dat de stenen en de daaraan bevestigde houten zeepaarden in het kader van artikel 6.3 van de Waterwet zijn te kwalificeren als stoffen, omdat het Protocol erop van toepassing is en artikel 6.3 van de Waterwet de vertaling van het Protocol in de Nederlandse wetgeving is. Of het gaat om afval, verontreinigende of niet-verontreinigende stoffen maakt daarbij volgens de rechtbank niet uit.

Hiermee heeft de rechtbank een onjuiste maatstaf aangelegd. Dat artikel 6.3 van de Waterwet is bedoeld ter uitvoering van onder meer het Protocol laat onverlet dat voor de toepasselijkheid van artikel 6.3, eerste lid, onder a, vereist is dat wordt voldaan aan de in

artikel 6.1 van de Waterwet opgenomen definitie van stoffen, te weten afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen. Niet in geschil is dat de stenen en de houten zeepaarden geen schadelijke stoffen zijn. Verder is niet gebleken dat het om verontreinigende stoffen gaat. Ter beoordeling staat derhalve of de stenen en de houten zeepaarden zijn aan te merken als afvalstoffen. De aard van de materialen die Greenpeace ter plaatse van de Klaverbank heeft laten afzinken, het exact doorgeven van de locatie waar deze materialen afgezonken zijn, alsmede het duidelijk door Greenpeace kenbaar gemaakte doel van deze activiteit, zijn omstandigheden, rekening houdend met de doelstelling van de Kaderrichtlijn afvalstoffen, op grond waarvan niet kan worden geoordeeld dat Greenpeace zich van de stenen en de houten zeepaarden heeft ontdaan als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer, zodat de stenen en houten zeepaarden niet kunnen worden aangemerkt als afvalstoffen. Gelet op voorgaande overweging, heeft Greenpeace artikel 6.3, eerste lid, aanhef en onder a, van de Waterwet niet overtreden, zodat de staatssecretaris niet bevoegd was ter zake handhavend op te treden

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 11-06-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2089

Zaaknummer: 201307501/1/A4

Wetsartikelen: 6.1 Waterwet, 6.3 Waterwet, 6.8 Waterwet, 1.1 lid 1 WMB, Kaderrichtlijn afvalstoffen en Protocol bij het Verdrag inzake de voorkoming van verontreiniging van de zee

RECHTSPRAAK

Asten/omgevingsvergunning

Geen strijd met artikel 8 EVRM. Rechtbank voorziet zelf in de zaak door vergunningvoorschrift op te nemen ter voorkoming van verspreiding van zoönosen.

Casus

Omgevingsvergunning voor het veranderen van een veehouderijbedrijf. Eisers voeren onder meer aan dat de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) waaraan is getoetst in strijd is met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM). Onder verwijzing naar een advies van de Gezondheidsraad stelen zij voorts bevreesd te zijn dat hoge geurbelastingen zullen leiden tot besmettingsgevaar en verspreiding van ziekten.

Rechtsvraag

Is de Wgv in strijd met de EVRM? Dient de vergunning te voorzien in een voorschrift ter voorkoming van verspreiding van zoönosen?

Uitspraak

Eisers zijn er niet in geslaagd om aan de hand van algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten, aannemelijk te maken dat de Wgv niet toereikend is om onaanvaardbare risico's voor de volksgezondheid te voorkomen. Temeer nu ook het advies van de Gezondheidsraad onderstreept dat een algemeen aanvaard wetenschappelijk inzicht op dit gebied ontbreekt, is de Wgv niet in strijd met artikel 8 van het EVRM.

Voor het risico van de verspreiding van ziekten die van dier op mens overdraagbaar zijn (zoönosen) is nog geen wettelijk of beleidsmatig toetsingskader ontwikkeld. Er is geen sprake van algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten over de (ernst van) gezondheidseffecten van een intensieve veehouderij op omwonenden. Dit komt mede naar voren uit het onderzoek van de Gezondheidsraad. Het enkele ontbreken van algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten is onvoldoende om de vergunning reeds daarom te weigeren vanwege een mogelijk volksgezondheidsrisico. Pas als er indicaties zijn dat een

activiteit een risico voor de volksgezondheid zou kunnen hebben, zal het bevoegd gezag, mede gelet op het voorzorgsbeginsel, moeten onderzoeken of de mogelijke negatieve effecten op de volksgezondheid van een zodanige ernst kunnen zijn dat hierin aanleiding is gelegen om de vergunning te weigeren, of nadere voorschriften ter voorkoming van gezondheidsrisico's aan de vergunning te verbinden. Hierbij zijn de omstandigheden van het geval van belang, zoals de werking van de betrokken inrichting, de soort van de gehouden dieren, de aard van de omgeving, eventuele mogelijke (hygiëne)maatregelen ter voorkoming van de uitbraak en verspreiding van zoönosen, alsmede de aard van de mogelijke effecten op de gezondheid. In het advies van de Gezondheidsraad ziet de rechtbank voldoende indicatie dat de activiteit een risico voor de volksgezondheid zou kunnen hebben. De rechtbank verbindt zelf voorschriften ter voorkoming van de verspreiding van zoönosen aan de omgevingsvergunning.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 06-06-2014

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2014:3163

Zaaknummer: SHE 13/519 en SHE 13/525

Wetsartikelen: 8 EVRM en 2.1 lid 1 onder e Wabo

RECHTSPRAAK

Winsum/bestemmingsplan 'Feerwerd'***Provinciale verordening. Besluit begrenzing buitengebied.
Bekendmaking. Concretiserend besluit.***

Het besluit begrenzing buitengebied van gedeputeerde staten is een besluit dat is genomen krachtens de Omgevingsverordening. Het betreft niet het vaststellen van de provinciale verordening als bedoeld in artikel 4.1 van de Wro. Gelet daarop zijn artikel 4.1, zesde lid, van de Wro en artikel 1.2.1 van het Bro niet van toepassing op het besluit begrenzing buitengebied. Het besluit is een besluit van een niet tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan dat niet tot een of meer belanghebbenden is gericht. Gelet daarop dient de bekendmaking te geschieden overeenkomstig artikel 3:42, tweede lid van de Awb.

Zoals de Afdeling eerder oordeelde in haar uitspraak van 16 januari 2008, in zaak nr. 200703288/1, kan een besluit waarin nader naar plaats, tijd of object de toepassing van een in een algemeen verbindend voorschrift besloten liggende norm wordt bepaald, zelf geen algemeen verbindend voorschrift zijn, omdat het geen zelfstandige normstelling inhoudt. Gelet daarop is het besluit begrenzing buitengebied een concretiserend besluit van algemene strekking, waartegen beroep openstaat.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 09-07-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2523

Zaaknummer: 201309065/1/R4

Wetsartikelen: 4.1 lid 6 Wro, 1.2.1 Bro en 3:42 lid 2 Awb

RECHTSPRAAK

Dordrecht/bestemmingsplan 'Dubbeldam'

Veldsportcomplex. VNG-brochure. Bestaande situatie en milieuhygiënische gevolgen. Geluidhinder. Tribunes.

Er is niet voldaan aan de in de VNG-brochure voor een veldsportcomplex – vanwege het daarvoor bepalende milieuaspect geluidhinder – aanbevolen afstand van 50 m tot gevoelige objecten, nu de kortste afstand tussen het kunstgrasveld en de woningen van appellanten minder dan 10 m bedraagt. De in de VNG-brochure opgenomen afstand is indicatief, waarvan gemotiveerd kan worden afgeweken. Deze afstanden zijn bedoeld voor nieuwe situaties en niet voor de toetsing van bestaande situaties. Het enkele gegeven dat een bestaande, legale situatie aan de orde is, betekent echter niet – anders dan het standpunt dat de raad bij de vaststelling van het plan heeft ingenomen – dat in het geheel geen betekenis behoeft te worden toegekend aan de milieuhygiënische gevolgen van het sportcomplex voor de omgeving. Het laten voortbestaan van een bestaande, historisch gegroeide situatie kan onder omstandigheden in strijd zijn met een goede ruimtelijke ordening, indien blijkt dat de nadelige gevolgen hiervan zo groot zijn dat dit in redelijkheid niet aanvaardbaar kan worden geacht. De VNG-brochure kan in zoverre bij bestaande conflictsituaties een indicatie geven van de mate van hinder. Verder geldt in het algemeen dat bij de vaststelling van een bestemmingsplan mogelijke geluidhinder voor omwonenden, ook indien dit hinder betreft door menselijk stemgeluid, in het kader van de vereiste belangenafweging dient te worden betrokken.

De raad heeft voorts erkend dat de planregeling er in strijd met zijn bedoeling niet aan in de weg staat dat tribunes, nu die onder omstandigheden als bouwwerken, geen gebouw zijnde kunnen worden aangemerkt, bij recht ook buiten het bouwvlak worden gebouwd.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 02-07-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2372

Zaaknummer: 201305379/1/R4

Wetsartikelen: 3:2 Awb

RECHTSPRAAK

Cromstrijen/bestemmingsplan 'Torensteepolder'

SER-ladder. Belanghebbende. Relativiteitsvereiste. Haalbaarheid alternatieve locatie voor herstructurering.

Daargelaten of sprake is van concurrentiebelangen, acht de Afdeling – gelet op de ligging van de gronden op een afstand van 100 m van het plangebied – het niet uitgesloten dat de in het plan voorziene ontwikkelingen invloed hebben op de ontwikkelingsmogelijkheden van de gronden van appellanten en dat zij als eigenaren van deze gronden worden geraakt in een belang dat rechtstreeks bij het bestreden besluit is betrokken.

Niet in geschil is dat het alternatieve terrein is aan te merken als een locatie in bestaand stedelijk gebied die benut zou kunnen worden voor een herstructurering. Gelet op het verhandelde ter zitting is de Afdeling van oordeel dat de raad zijn in de plantoelichting ingenomen standpunt dat de ontwikkeling van dit terrein inhoudelijk, financieel en juridisch niet haalbaar is, in strijd met artikel 3.1.6, tweede lid, aanhef en onder b, van het Bro en artikel 2, tweede lid, van de Verordening Ruimte, onvoldoende inzichtelijk heeft gemaakt.

De Afdeling overweegt dat zowel artikel 2 van de Verordening Ruimte als artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro beogen om vanuit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik planologisch ongewenste versnippering en leegstand te voorkomen. Het belang van sommige appellanten, als eigenaren van een mogelijke herstructureringslocatie, is gelegen in het benutten van een herstructureringslocatie. Het belang van andere appellanten is het behoud van een goed woon- en leefklimaat. Artikel 2, tweede lid, van de Verordening Ruimte en artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro strekken tot bescherming van deze belangen, nu het in het belang is van appellanten dat de Torensteepolder niet onnodig wordt bebouwd.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 02-07-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2408

Zaaknummer: 201308160/1/R4

Wetsartikelen: 1:2 Awb, 8:69a Awb en 3.1.6 lid 2 aanhef en onder b Bro

RECHTSPRAAK

Roosendaal/bestemmingsplan 'Landgoed Ottermeer'

Relativiteitsbeginsel. Archeologie.

Artikel 38a van de Monumentenwet 1988 strekt tot het behoud van monumenten van archeologie. Voor appellant gaat het er echter om dat hij gevrijwaard blijft van nadelige gevolgen van het landgoed voor zijn bedrijfsvoering. Genoemd artikel strekt daarom kennelijk niet tot bescherming van de belangen waarvoor appellant in deze procedure bescherming zoekt.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 02-07-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2399

Zaaknummer: 201307784/1/R3

Wetsartikelen: 8:69a Awb en 38a Monw 1988

RECHTSPRAAK

Rotterdam/bestemmingsplan 'MFC'

Relativiteitsbeginsel. Externe veiligheid.

Appellant ondervindt op zijn eigen perceel geen externe veiligheidsrisico's van de door het plan mogelijk gemaakte ontwikkeling. Het relativiteitsvereiste als vervat in artikel 8:69a van de Awb brengt daarom in dit geval met zich dat hij zich niet op de schending van regels van externe veiligheid kan beroepen.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 02-07-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2414

Zaaknummer: 201305021/1/R4

Wetsartikelen: 8:69a Awb

RECHTSPRAAK

ministerie OCW/aanwijzing beschermd monument***Aanwijzing beschermd monument. Omvang van bescherming.
Richtlijn. Algemeen belang.***

Anders dan de rechtbank heeft overwogen, staat artikel 11, tweede lid, aanhef en onder a, van de Monumentenwet er niet aan in de weg dat de minister de omvang van de bescherming in het besluit mocht opnemen, zoals hij, zij het in minder gelukkige bewoordingen, door 'richtlijn' te gebruiken, heeft gedaan.

De rechtbank heeft niet onderkend dat de minister bij die belangenafweging mocht betrekken dat hij de omvang van de bescherming van het monument nader heeft omschreven en appellanten de percelen tot een diepte van 1,20 meter in beginsel zonder vergunning mogen verstoren. Normaal gebruik van hun tuin is daarmee in beginsel tot de genoemde diepte mogelijk. De aanwijzing betekent voorts evenmin dat appellanten geen werkzaamheden in dieper gelegen grondlagen mogen uitvoeren of dat de in de bijlage opgenomen werkzaamheden in het geheel niet meer kunnen worden uitgevoerd, maar dat hierover eerst dient te worden beslist in de daarvoor vereiste vergunningprocedure. Voorts heeft de rechtbank ten onrechte overwogen dat de minister de bouw van de woningen niet althans onvoldoende heeft meegewogen in het besluit tot aanwijzing. De minister is betrokken geweest bij de bouwplannen van de gemeente Utrecht in het Archeologiepark in Leidsche Rijn. Dit heeft geleid tot de eerdergenoemde voorzorgsmaatregelen – een ophogingslaag van één meter boven op het oorspronkelijke maaiveld, een beperkt aantal heipalen, een aangepaste wijze van funderen en de plaatsing van de riolering in de ophoging –, waardoor de archeologische grondlaag beperkt is verstoord. Daarmee heeft de minister reeds in een vroegtijdig stadium met het algemeen belang bij behoud van archeologische monumenten rekening gehouden.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 02-07-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2392

Zaaknummer: 201306923/1/A2

Wetsartikelen: 11 lid 2 aanhef en onder a Monw 1988

RECHTSPRAAK

De Ronde Venen/aansprakelijkheid

Aansprakelijkstelling voor overstromingsschade wegens bezwijken veenkade door langdurige droogte. Langdurige droogte in 2003 nog niet als risico onderkend. Het hoogheemraadschap is niet beneden de zorg van een goed beheerder gebleven. De veenkade (opstal) voldeed aan de eisen die men daaraan in de gegeven omstandigheden mocht stellen.

Casus

Een veenkade in de gemeente De Ronde Venen is bezweken door de droogte, met overstromingsschade tot gevolg. De gemeente heeft het waterschap als beheerder en bezitter van de kade aansprakelijk gesteld op grond van artikel 6:174 BW (opstalaansprakelijkheid) en artikel 6:162 BW (onrechtmatige daad). Nadat is vast komen te staan dat de kade een opstal is in de zin van artikel 6:174 BW (tot stand gekomen door menselijk ingrijpen, uitgraving en drooglegging, dus kunstmatig), moest de vraag beantwoord worden of deze ook gebrekkig was in de zin van dat artikel of dat hij voldeed aan de eisen die men daaraan in de gegeven omstandigheden mocht stellen. De Hoge Raad heeft in het arrest van 17 december 2010 aan het hof een aantal criteria meegegeven waaraan getoetst moet worden bij de beoordeling of een opstal gebrekkig is of niet. In een tussenuitspraak heeft het hof geoordeeld dat het risico van extreme droogte niet objectief kenbaar was in 2003. Het was vervolgens aan het Hoogheemraadschap om te bewijzen dat de extreme droogte inderdaad de oorzaak van de verschuiving was en dat heeft het voldoende gedaan, aldus het Hof Den Haag.

Rechtsvraag

Voldeed de veenkade (opstal) ten tijde van de verschuiving aan de eisen die men daaraan in de gegeven omstandigheden mocht stellen?

Uitspraak

Uit de eerste tussenuitspraak van het hof (17 april 2012) bleek al dat het hof van oordeel is dat

langdurige droogte in 2003 nog niet als risico was onderkend en pas na 2003 als belastingssituatie werd geïdentificeerd. Nu moest nog onderzocht worden of langdurige droogte daadwerkelijk de oorzaak was van de verschuiving van de kade in 2003. Volgens de deskundigen was de kade voldoende stabiel onder natte omstandigheden en was langdurige droogte de oorzaak van de verschuiving. Daarmee is vast komen te staan dat het Hoogheemraadschap voldoende tegenbewijs heeft geleverd tegen het vermoeden dat de kade niet voldeed aan de daaraan in de gegeven omstandigheden te stellen eisen. Daarnaast wordt geconcludeerd dat het Hoogheemraadschap met betrekking tot de kade niet beneden de zorg van een goed beheerder is gebleven.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 06-05-2014

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2014:1539

Zaaknummer: 200.086.133/01

Wetsartikelen: 6:162 BW en 6:174 BW

ANNOTATIE

1. Met het arrest van het Hof Den Haag is een einde gekomen aan een zeer lange gerechtelijke strijd tussen de Gemeente De Ronde Venen (hierna: gemeente) en het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (hierna: het hoogheemraadschap) over de vraag of het hoogheemraadschap aansprakelijk is voor de schade, veroorzaakt door de dijkdoorbraak als gevolg van droogte te Wilnis in 2003.

2. In de zomer van 2003, die een voor Nederlandse begrippen ongekend lange periode van extreme droogte kende, verschoof een veendijk over de lengte van 60 meter langs de ringvaart van de polder Groot-Mijdrecht en stroomde ca. 230.000 m³ een woonwijk van het dorp Wilnis (Gemeente De Ronde Venen) in met, uiteraard, veel schade tot gevolg.

Alhoewel voor deze lokale ramp de Wet tegemoetkoming schade bij rampen en zware ongevallen (WTS) van toepassing werd verklaard en de inwoners op grond van die wet hun schade (gedeeltelijk) vergoed kregen, was niet alle schade hiermee gedekt (Besluit van toepassingverklaring Wet tegemoetkoming schade bij rampen en ongevallen op dijkdoorbraak in Wilnis, *Stb.* 2003,369 en de Regeling tegemoetkoming schade bij dijkdoorbraak te Wilnis 2003, *Stcrt.* 2003, 202). De gemeente leed ook schade en probeerde die te verhalen bij het hoogheemraadschap op basis van artikel 6:174 Burgerlijk Wetboek. Dit artikel betreft de opstalaansprakelijkheid, die deel uitmaakt van de risicoaansprakelijkheid. Daarnaast heeft de gemeente gesteld dat het hoogheemraadschap beneden de zorg van een goed beheerder is gebleven.

3. De eerste rechtsvraag die in het geding aan de orde was, is of een dijk als opstal aangemerkt kan worden. Alle instanties^[1] die zich over de Wilnis-zaak gebogen hebben zijn het hierover eens: een dijk moet worden aangemerkt als een opstal, ondanks de bezwaren die het waterschap hiertegen aangevoerd heeft. De rechtbank oordeelde dat de veenkade door menselijk ingrijpen, uitgraving en drooglegging, dus kunstmatig, tot stand is gekomen, waaraan niet afdoet dat de kade niet is ontstaan door verhoging van de grond met van elders aangevoerd materiaal. Eveneens van belang is de vaststelling dat de waterbeheerder als eigenaar en beheerder van de kade als bezitter in de zin van artikel 6:174 BW moet worden

aangemerkt. Dat het geschil zich afspeelt binnen de grenzen die artikel 6:174 BW daaraan stelt is daarmee vast komen te staan.

4. Bij opstalaansprakelijkheid gaat het vervolgens om de vraag of de opstal voldoet aan de eisen die men daaraan in de gegeven omstandigheden mag stellen. Immers, indien de opstal daar niet aan voldoet is de bezitter aansprakelijk indien deze een gevaar voor personen of zaken oplevert en dit gevaar zich verwezenlijkt, tenzij aansprakelijkheid op grond van afdeling 6.3.1 van het BW zou hebben ontbroken indien hij het gevaar op het moment van het ontstaan ervan zou hebben gekend.

Om het vonnis van het hof goed te begrijpen dient men terug te gaan naar het arrest van de Hoge Raad, waarin deze nog maar eens opsomt waar het bij het aannemen van aansprakelijkheid op grond van artikel 6:174 BW volgens de wetgever om gaat, met cursief gezet de factoren die van zwaarwegend belang worden beschouwd (r.o. 4.4.5):

de aard en bestemming van de kade (een publiek toegankelijke dijk); de waarborgfunctie van de veendijk (bescherming van omwonenden tegen water);

de fysieke toestand van de kade ten tijde van de verwezenlijking van het gevaar; de naar objectieve maatstaven te beoordelen kenbaarheid van het gebrek en het daaraan verbonden gevaar van kadeverschuiving; de bij de uitvoering van zijn publieke taak aan het hoogheemraadschap toekomende beleidsvrijheid en de financiële middelen die hem in dat verband ten dienste staan; een en ander mede gelet op de toenmalige stand van de wetenschap en de techniek; de daadwerkelijke (technische) mogelijkheid van het nemen van afdoende veiligheidsmaatregelen.

De Hoge Raad acht bij de beoordeling van de vraag of het hoogheemraadschap aansprakelijk is op grond van artikel 6:174 BW de volgende omstandigheden van belang: de ten tijde van de doorbraak bestaande kennis over faalmechanismen en maatstaven voor belastingssituaties, en de toenmalige stand van wetenschap en techniek (objectieve kenbaarheid van het gebrek) en de financiële kaders waarbinnen het hoogheemraadschap zijn beleidsdoelstellingen tracht te realiseren. Het Hof Amsterdam heeft dit miskend. Daarnaast moet worden meegewogen het feit dat de kadeverschuiving zich heeft voorgedaan ten gevolge van specifieke en uitzonderlijke omstandigheden, aangezien dit van belang is voor de vraag of er sprake is van objectieve niet-kenbaarheid.

5. Met deze aandachtspunten stuurt de Hoge Raad de zaak Wilnis terug naar het Hof Den Haag. Deze instantie heeft tijd nodig om zich de materie eigen te maken en wijst twee

tussenarresten alvorens tot finale beslechting over te gaan (Hof Den Haag 17 april 2012, ECLI:GHSGR:201:BW1497 en 27 november 2012, ECLI:GHSGR:2012:BZO872).

In de tussenuitspraak van 17 april 2012 stelt het Hof ‘van een overheidslichaam als het Hoogheemraadschap mag weliswaar worden verwacht dat het zich terdege op de hoogte houdt van de ontwikkeling van de relevante wetenschappelijke inzichten, maar die eis gaat niet zo ver dat van een overheidslichaam als het Hoogheemraadschap wordt verwacht dat het zelfstandig onderzoek verricht of veldexperimenten uitvoert naar mogelijke faalfactoren van waterkeringen of dat het onmiddellijk beleidsmatige consequenties trekt uit nieuwe wetenschappelijke theorieën en modellen die binnen het betreffende vakgebied niet voldoende zijn getoetst en aanvaard, en dat het verplicht zou zijn experimentele technische remedies waarvan de effectiviteit onvoldoende is bewezen, aanstonds in de praktijk te brengen. Daarbij komt dat, ook als een nieuw wetenschappelijk inzicht of een nieuwe technische mogelijkheid is gevestigd, een overheidslichaam als het Hoogheemraadschap wegens eindige financiële mogelijkheden een redelijke tijd moet worden gegund de nieuwe verworvenheden geleidelijk in de praktijk te brengen en te onderwerpen aan prioriteitstelling. Naar het oordeel van het hof is slechts sprake van nalatigheid van het Hoogheemraadschap bij het in het beleid en de uitvoering verwerken van nieuwe wetenschappelijke en technische inzichten, als het in vergelijking met soortgelijke overheidslichamen “beneden de maat is gebleven” (r.o. 4).

Het hof neemt als uitgangspunt het onderzoek dat GeoDelft in opdracht van het hoogheemraadschap heeft uitgevoerd. Omdat de gemeente haar twijfels uitte over de zorgvuldigheid van de wijze van uitvoering van het onderzoek, heeft het hof besloten deskundigen aan te stellen die zich daarover moeten buigen, welke aangesteld zijn bij tussenarrest van 27 december 2012.

6. In het onderhavige eindarrest (6 mei 2014) kwam het aan op de vraag of de langdurige droogte de oorzaak van de verschuiving van de kade was. Dat langdurige droogte in 2003 nog niet als risico was onderkend en pas na 2003 als belastingssituatie werd geïdentificeerd was reeds in de eerste tussenuitspraak (17 april 2012, r.o. 5) vast komen te staan. Nu de deskundigen hebben aangegeven dat droogte de oorzaak van de verschuiving was, is daarmee vast komen te staan dat sprake is van niet-kenbaarheid van het gebrek en ontloopt het hoogheemraadschap in dit geval aansprakelijkheid op grond van artikel 6:174 BW. Euforie hierover zal uit moeten blijven, want met deze uitspraak is vast komen te staan dat de waterbeheerder in ieder geval vanaf 2003 dus wél rekening moet houden met langdurige droogte als mogelijke oorzaak voor de verzwakking van veendijken. Interessant is de stelling van Hartlief in zijn noot onder de uitspraak van de Hoge Raad, waarin hij stelt dat hoge eisen gesteld moeten worden aan de motivering van het vereiste van de objectieve niet-kenbaarheid

(NJ 2012/55). Het is maar de vraag of het hof de afweging tussen de zwaarwegende eerste criteria (aard, bestemming en waarborgfunctie) en de objectieve niet-kenbaarheid op een juiste manier heeft laten doorslaan. Over het feit dat het hier gaat om een voor publiek toegankelijke kade, die als waarborgfunctie het beschermen van omwonenden tegen water heeft, laat het hof zich namelijk niet uit, laat staan over de consequentie daarvan voor de motivering van het hoogheemraadschap. Om een misvatting uit de weg te gaan, ik ben met het hof van mening dat in *deze* casus voldoende aangetoond is dat in 2003 het gebrek objectief niet kenbaar was voor het hoogheemraadschap, maar ik vraag me ten eerste af of dit afdoende is in een volgende zaak, waarbij een waterbeheerder aansprakelijk wordt gesteld op grond van artikel 6:174 BW. Schijnbaar is het volgens het hof genoeg op de hoogte te blijven van de ontwikkeling van relevante wetenschappelijke inzichten die de waterbeheerder worden aangereikt en is er geen taak om proactief onderzoek te doen. Nu acht ik de kans zeer gering dat de Nederlandse waterbeheerder in dit kader achterover leunt, maar desondanks is het maar de vraag wat in geval van een nieuwe artikel 6:174 BW-aansprakelijkheidsstelling de doorslag zal geven, de objectieve onkenbaarheid of de aard, bestemming en waarborgfunctie van een waterkering. Überhaupt wordt het steeds lastiger voor een waterbeheerder om een beroep op de objectieve onkenbaarheid te doen, gezien de stand der techniek en wetenschap, die steeds meer (zwaktes) aan het licht brengt, zoals het probleem van *piping*. Dit brengt mij op een andere, zeer in het oog springende annotatie bij dit eindarrest, die van Gilissen in het AB (2014/229). Hij betoogt dat risicoaansprakelijkheid in verband met waterstaatswerken voor de waterbeheerder een verderfelijke zaak is, die zo snel mogelijk van het toneel moet verdwijnen. Gezien het feit dat de waterbeheerder ook altijd nog een foutaansprakelijkheidsregime (art. 6:162 BW) boven het hoofd hangt bij het uitvoeren van zijn waterbeheerderstaak (zie hiervoor uitgebreid de reeds genoemde annotaties van Hartlief en Gilissen), kan ik niets anders dan mij aansluiten bij Gilissen. Te veel (reële) angst om aansprakelijk te worden gesteld op grond van artikel 6:174 BW kan de algemene beheertaak belemmeren, omdat de nadruk daarmee komt te liggen op waterveiligheid en -overlast, terwijl dat slechts een deel is van de beheertaken waar de waterbeheerder voor aan de lat staat. Het is aan de beheerder om zelf prioriteiten te stellen met de beperkte financiële middelen die hem ten dienste staan en zijn beleidsvrijheid volop te benutten, zonder angst te hoeven hebben voor risicoaansprakelijkheidsclaims. Voor waterbeherend Nederland is het te hopen dat de wetgever dit onderwerp aanpakt voor een volgende ramp zich voordoet.

Willemijn van Doorn-Hoekveld*

** De auteur is werkzaam bij het Centrum voor Omgevingsrecht en -beleid van de Universiteit Utrecht.*

[1] Rechtbank Amsterdam 29 november 2006, ECLI:RBAMS:2006:AZ3402; Gerechtshof

Amsterdam 9 juni 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BI7389, *NJF* 2009/351, *JM* 2009/116 m.nt. Jong en Bos, *JA* 2009/126 m.nt. F.T. Oldenhuis, *TGMA* 2009/18, *NJF* 2009, 295; HR 17 december 2010, ECLI:NL:HR:2010:BN6236, *RvdW* 2011/7, *NJB* 2011/47, *JM* 2011/37 m.nt. Bos en Jong, *JA* 2011/37, *JB* 2011/93 m.nt. R.J.B. Schutgens, *VR* 2012/72, *M en R* 2011/80 m.nt. Warendorf, *NJ* 2012/155 m.nt. T. Hartlief; Hof Den Haag 17 april 2012, ECLI:NL:GHDHA:2014:1539, *AB* 2014/229 m.nt. H.K. Gilissen, *NJD* 2014/259.

RECHTSPRAAK

Weert/bestemmingsplan 'Bedrijventerreinen 2013'

Relativiteitsbeginsel. Snelle publicatie.

Blijkens de toelichting bij artikel 3.8, vierde lid, van de Wro is deze bepaling geschreven met de strekking om het college van gedeputeerde staten of de minister de gelegenheid te geven door middel van een reactieve aanwijzing de inwerkingtreding van een bestemmingsplan geheel of gedeeltelijk te voorkomen ingeval bij de vaststelling daarvan niet of niet voldoende is tegemoetgekomen aan hun zienswijzen. Zij hebben daartoe, ingevolge artikel 3.8, vierde lid, van de Wro, in beginsel zes weken de tijd.

De in geding zijnde norm heeft kennelijk niet de strekking het belang van appellant en anderen te beschermen.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 25-06-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2294

Zaaknummer: 201307360/1/R3

Wetsartikelen: 3.8 lid 4 Wro, 1.9 Chw en 8:69a Awb

RECHTSPRAAK

Horst aan de Maas/bestemmingsplan 'huisvesting arbeidsmigranten'

Huisvesting arbeidsmigranten. Maatwerk.

De Afdeling acht het standpunt van de raad dat er wat betreft de huisvesting van migranten onderscheid dient te worden gemaakt tussen huisvesting in de bebouwde kom enerzijds en in het buitengebied anderzijds en dat wat betreft het buitengebied maatwerk nodig is, niet onredelijk. De planregels zijn echter in casu onvoldoende objectief begrensd.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 25-06-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2307

Zaaknummer: 201308231/1/R3

RECHTSPRAAK

Groningen/omgevingsvergunning verleend voor het oprichten van een bouw- en tuinmarkt

SER-ladder. Relativiteitsbeginsel.

Nu artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro mede beoogt leegstand te voorkomen, bestaat er geen grond voor het oordeel dat artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro kennelijk niet strekt ter bescherming van het belang waarvoor Praxis en anderen in deze procedure bescherming zoeken, te weten het voorkomen van onaanvaardbare leegstand van winkels in de stad Groningen.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 25-06-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2331

Zaaknummer: 201310004/1/A1

Wetsartikelen: 2.12 lid 1 aanhef en onder a onder 3° Wabo, 3.1.6 lid 2 Bro en 8:69a Awb

RECHTSPRAAK

Veldhoven/omgevingsvergunning project strijd bestemmingsplan

Detailhandel. Dienstenrichtlijn. Handboek van de Commissie.

De Afdeling is van oordeel dat detailhandel in supermarkten een economische activiteit is die geen dienst vormt in de zin van artikel 4, aanhef en onder 1, van de Dienstenrichtlijn en artikel 57 van het VWEU. Nu de onderhavige voorschriften betrekking hebben op detailhandel in supermarkten waarbij de vrijheid van diensten volledig ondergeschikt is aan het in artikel 34 van het VWEU gewaarborgde vrije verkeer van goederen, behoeft het bestreden besluit ook om die reden niet aan de Dienstenrichtlijn te worden getoetst. Dat de Europese Commissie in het Handboek een passage heeft opgenomen die de indruk wekt dat 'distributiehandel (met inbegrip van detail- en groothandelsverkoop van goederen en diensten)' als dienst moet worden beschouwd, leidt, onder andere gelet op de jurisprudentie en op de analyse van de Dienstenrichtlijn zelf, niet tot een ander oordeel.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 25-06-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2286

Zaaknummer: 201307133/1/A1

Wetsartikelen: 4 aanhef en onder 1 Dienstenrichtlijn, 34 VWEU, 57 VWEU, 1.1.2 Bro en 3.1.2 lid 2 Bro

RECHTSPRAAK

Haarlem/bouwvergunning

Kinderopvang. Stemgeluid. Geluidhinder. Handreiking en Activiteitenbesluit. Parkeren. Bouwverordening en CROW.

De kinderopvang in kwestie is een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer, zodat het Barim, zoals dat gold ten tijde van belang, van toepassing is.

Dat het stemgeluid van de buiten spelende kinderen buiten beschouwing blijft bij de toetsing aan het Barim, laat onverlet dat de te verwachten geluidoverlast als gevolg van het buiten spelen van op de kinderopvang aanwezige kinderen uit een oogpunt van goede ruimtelijke ordening diende te worden meegewogen in de belangenafweging die het college bij het verlenen van vrijstelling van het bestemmingsplan diende te verrichten, omdat de te verwachten hinder van invloed is op het woon- en leefklimaat van omwonenden in de omgeving. Omdat de te verwachten geluidhinder in de tuinen van omwonenden ook van invloed is op hun woon- en leefklimaat, diende dit ook in die belangenafweging te worden betrokken. Dat aan een tuin geen bescherming toekomt in het kader van de Wet geluidhinder, doet hieraan niet af.

Gelet op de het college toekomstende ruimte bij de beoordeling van de aanvaardbaarheid van de geluidbelasting vanwege de kinderopvang, dient de rechter de keuze van het college terughoudend te toetsen. Weliswaar is de kinderopvang gelegen in een rustige woonwijk op relatief geringe afstand van woningen en tuinen, maar dat leidt niet tot het oordeel dat het college niet in redelijkheid mocht aansluiten bij de grenswaarden uit het Barim. De situatie ter plaatse is niet zodanig bijzonder dat het college hierin aanleiding had moeten zien om aan te sluiten bij strengere normen dan die ingevolge het Barim gelden.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 25-06-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2306

Zaaknummer: 201308293/1/A1

Wetsartikelen: 2.18 lid 1 aanhef en onder i Barim

RECHTSPRAAK

Geldrop-Mierlo/bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Kuhn'

***Bedrijventerrein. Geluidhinder. VNG-Brochure. Activiteitenbesluit en
maatwerkvoorschriften. Representatieve invulling. Parkeren.***

Het standpunt van de raad dat met het voldoen aan de normen van het Activiteitenbesluit milieubeheer een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse van de woningen van appellant en anderen kan worden gewaarborgd, is in dit geval niet onredelijk. Voorts zijn de in het akoestisch rapport genoemde voorzieningen om te kunnen voldoen aan de normen van het Activiteitenbesluit milieubeheer als maatwerkvoorschriften voorgeschreven.

De raad heeft niet onderzocht of bij de cumulatie van de geluidbelasting die ten gevolge daarvan te verwachten is, nog steeds een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse van de woningen van appellant en anderen zal bestaan. Bovendien is het gebruik van een terrein als parkeerterrein niet in het akoestisch onderzoek meegenomen.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 25-06-2014

ECLI: ECLI:NL:RVS:2014:2291

Zaaknummer: 201307329/1/R3